

Evropská unie a politika rozšíření

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

Hlavní body agendy SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

Přehled SZBP
1. – 30. červen 2017
autor: Martin Kuta

PŘEHLED SZBP EU

Obsah:

<i>EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ</i>	4
PARLAMENTNÍ VOLBY V KOSOVU	4
PARLAMENTNÍ VOLBY V ALBÁNII	5
RADA PŘIDRUŽENÍ EU-ČERNÁ HORA	6
<i>HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU</i>	8
POSKYTNUTÍ FINANČNÍ POMOCI MOLDAVSKU	8
IZRAELSKO-PALESTINSKÝ KONFLIKT: SPOLUPRÁCE EU A UNRWA, VÝSTAVBA DALŠÍCH OSAD	9
LIBANON: NA CESTĚ K PARLAMENTNÍM VOLBÁM	11
PŘÍPRAVY NA SUMMIT EaP, PRODLOUŽENÍ SANKCÍ V SOUVISLOSTI S DĚNÍM NA UKRAJINĚ	12
ZASEDÁNÍ RADY: REGIONÁLNÍ STRATEGIE, POSÍLENÍ OBRANNÉ SPOLUPRÁCE, PROTITERORISTICKÁ OPATŘENÍ	13
ZASEDÁNÍ EVROPSKÉ RADY: PESCO A VNITŘNÍ BEZPEČNOST	18

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	EDICE: Přehled SZBP EU
Název: Evropská unie a politika rozšíření; Hlavní body agendy SZBP EU; Dokumenty SZBP EU	Typ edice: online, ISSN 2533-4263
Autoři: Kuta, M.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2
Číslo: Přehled SZBP	První vydání edice: leden 2005
Datum: 1. – 30. červen 2017	Frekvence vydání edice: měsíčně
Klíčová slova: SZBP; ESVC/EEAS; volby; Kosovo; Moldavsko; Izrael; Palestina; Blízký východ; Albánie; Černá Hora, Rada; FAC; závěry Rady; strategie; PESCO; opatření	Zaměření: přehledy Společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU
	Jazyk: CZ
	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	

Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibilita nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
--	---	--	---	--	---

Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů
---	---	---	--	---	---

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

OBSAH

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ.....	4
PARLAMENTNÍ VOLBY V KOSOVU _____	4
PARLAMENTNÍ VOLBY V ALBÁNII _____	5
RADA PŘIDRUŽENÍ EU-ČERNÁ HORA _____	6
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU.....	8
POSKYTNUTÍ FINANČNÍ POMOCI MOLDAVSKU _____	8
IZRAELSKO-PALESTINSKÝ KONFLIKT: SPOLUPRÁCE EU A UNRWA, VÝSTAVBA DALŠÍCH OSAD _____	9
LIBANON: NA CESTĚ K PARLAMENTNÍM VOLBÁM _____	11
PŘÍPRAVY NA SUMMIT EaP, PRODLOUŽENÍ SANKCÍ V SOUVISLOSTI S DĚNÍM NA UKRAJINĚ _____	12
ZASEDÁNÍ RADY: REGIONÁLNÍ STRATEGIE, POSÍLENÍ OBRANNÉ SPOLUPRÁCE, PROTITERORISTICKÁ OPATŘENÍ _____	13
ZASEDÁNÍ EVROPSKÉ RADY: PESCO A VNITŘNÍ BEZPEČNOST _____	18

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Turecku a zemím západního Balkánu)

PARLAMENTNÍ VOLBY V KOSOVU

Pozadí

Opozice v zemi dlouho usilovala o změnu vládní politiky, která spočívala v normalizaci vztahů se Srbskem a dalšími aktivitami souvisejícími s pěstováním dobrých sousedských vztahů. Dvě události ale považovala radikální opozice za vysoce nežádoucí – vznik asociací srbských municipalit na severu země a sjednání dohody o vymezení hranic s Černou Horou.¹ V březnu letošního roku ale došlo na základě hlasování kosovského parlamentu k pozastavení kosovsko-srbského dialogu.² Na začátku května vláda Isy Mustafy ztratila důvěru parlamentu. Hlasování vyvolala opoziční Iniciativa pro Kosovo (NISMA) s tvrzením, že vláda v otázce dohody o vymezení hranic s Černou Horou nerespektuje vůli občanů. Po hlasování o nedůvěře vládě vyhlásil prezident Hashim Thaci předčasné volby na první polovinu června.³

Předčasné volby proběhly 11. června. Podle předběžných odhadů 34,6 procent hlasů získala koalice složená ze 14 stran pod vedením Demokratické strany Kosova (PDK), Aliance pro budoucnost Kosova (AAK) a NISMA. Na druhém místě se umístila radikálně nacionalistická strana Vetëvendosje se ziskem 26,7 procenty hlasů. Doposud vládní Demokratická liga Kosova (LDK) premiéra Mustafy skončila třetí se ziskem 25,8 procent hlasů. Kandidátem na premiéra koalice pod vedením PDK je bývalý velitel Kosovské osvobozené armády (UÇK) a premiér Ramus Haradinaj.⁴ Deset křesel vyhrazených srbské menšině ovládla Srbská listina.

Aktuálně

K výsledku parlamentních voleb vydala ESVČ prohlášení.⁵ Voliči dle prohlášení využili svého demokratického práva. Politická reprezentace by měla zajistit sestavení vlády bez prodlení a pokračování v reformním úsilí v otázce hospodářské politiky a podpory právního státu. Vláda by se rovněž měla zasadit o pokračování dialogu se Srbskem a zavádění dalších opatření vize liberalizace. EU dále oceňuje předběžnou zprávu monitorovací mise EU, podle níž volby proběhly většinově dle standardů. Zároveň mise identifikovala přetrvávající nedostatky a odchylky od klidného průběhu především na většinově srbských územích. Její závěrečnou zprávu EU pečlivě prostuduje a na základě doporučení v ní obsažených je Unie připravena poskytnout podporu při reformě volebního systému.

¹ K obojímu viz Přehled SZBP 2/2017, s. 4–5. ISSN 2533-4263. Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=108530>.

² Přehled SZBP 3/2017, s. 7–8. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=109236>.

³ Snap election to follow Kosovo government collapse after no-confidence vote. DW.com [online], 10.05.2017 [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: <http://www.dw.com/en/snap-election-to-follow-kosovo-government-collapse-after-no-confidence-vote/a-38788791>.

⁴ Kosovo Ex-Warriors Take Lead in Election Battle. Balkaninsight.com [online], 12 Jun 17 [cit. 2017-06-22]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/kosovo-ex-warriors-take-lead-in-election-battle-06-11-2017>.

⁵ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the parliamentary elections in Kosovo, 13/06/2017 [cit. 2017-06-22]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/28100/statement-spokesperson-parliamentary-elections-kosovo_en.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

PARLAMENTNÍ VOLBY V ALBÁNII

Pozadí

Letošní parlamentní volby byly s napětím očekávány s vidinou vyřešení politické krize, která zemi sužovala od brzkého jara. Konání voleb výrazně komplikovala opozice, která požadovala odstoupení vlády Socialistické strany Ediho Ramy a její nahrazení úřednickou vládou, která by dovládla do předpokládaného termínu voleb. Protože se tak nedělo, opozice volby zpočátku bojkotovala tím, že se do nich neregistrovala. Až intervence mezinárodního společenství přiměla obě strany sporu k dohodě a nejsilnější opoziční stranu k registraci.⁶

Volby proběhly 25. června. Pět politických stran získalo mandáty. Na prvním místě se umístila se ziskem 74 mandátů (48,34 % hlasů) Socialistická strana (*Partia Socialiste e Shqipërisë*, PS) dosavadního premiéra Ediho Ramy. Na druhém místě se umístila opoziční Demokratická strana (*Partia Demokratike*, PD) pod vedením Lulzima Bashy se ziskem 43 mandátů (28,8 % hlasů). Třetí místo obsadilo Socialistické hnutí pro integraci (*Lëvizja Socialiste për Integrim*, LSI), které se jako menší a mladší partner účastnilo dosavadní vládní koalice, se ziskem 19 mandátů (14,3 % hlasů). Tři mandáty (4,8 % hlasů) získala Strana pro spravedlnost a jednotu (*Partia Drejtësi, Integrim dhe Unitet*, PDUI); jeden mandát (0,95 % hlasů) získala Sociálně-demokratická strana Albánie (*Partia Social Demokrate e Shqipërisë*, PSD). Voleb se zúčastnilo 46,8 % voličů.⁷

Výsledky voleb přinesly vítězství dosavadní vládní PS. Zisk mandátů vítězné strany umožňuje sestavení jednobarevné vlády. I přes relativně poklidný průběh hlasování byly zaznamenány případy kupčení s voličskými hlasy a zastrahování.⁸ Pozorovatelská mise Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) upozorňovala na značný počet případů, kdy průběh určitých etap volebního procesu (uzavření volebních místností, sestavení místních volebních komisí) byl zpožděný. Zpoždění s uzavřením volebních místností bylo způsobenou nízkou voličskou účastí, proto se některé volební místnosti uzavíraly až o hodinu později, než bylo původně naplánováno. V některých případech navíc nebyl vykládán zákon správně.⁹

Aktuálně

V prohlášení vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federici Mogheriniové a komisaře pro rozšiřování a politiku sousedství Johannes Hahna je oceněn poklidný a řádný průběh voleb. Podobné názoru byla také zvláštní pozorovatelská mise Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE). EU prostřednictvím prohlášení vyzývá k tomu, aby v případě různých nedostatků identifikovaných v závěrečné zprávě pozorovatelská mise se albánské instituce věnovaly nápravě. EU dále vyzývá k urychlenému sestavení vlády a obnovení reformního úsilí. Současná klíčová témata jsou soudní reforma a reforma oblasti spravedlnosti, boj

⁶ Více viz Přehled 5/2017, s. 4–6. ISSN 2533-4263. Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=117319>.

⁷ K volební statistice viz webové stránky Ústřední volební komise.

Parliamentary elections 2017. Cec.org.al [online] [cit. 2017-07-03]. Dostupné z:

<http://results2017.cec.org.al/Parliamentary/Results?cs=en-US&r=r&rd=r14&eu=All&m=All&ps=All&vc=All>.

⁸ MEJDIRI, Fatjona. Ruling Socialists Také Lead in Albania Elections. Balkaninsight.com [online], 26 Jun 17 [cit. 2017-06-29]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/socialists-win-another-term-in-albania-elections-06-26-2017>.

⁹ STATEMENT OF PRELIMINARY FINDINGS AND CONCLUSIONS PRELIMINARY CONCLUSIONS. OSCE.org [online], 26 June 2017 [cit. 2017-06-29]. Dostupné z: <http://www.osce.org/odihr/elections/albania/325491?download=true>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

proti organizovanému zločinu, výrobě drog a obchodu s nimi. Albánie je také vyzvána, aby se podílela na regionální spolupráci a pěstování dobrých sousedských vztahů.¹⁰

RADA PŘIDRUŽENÍ EU-ČERNÁ HORA

Pozadí

Přístupové jednání Černé Hory trvá od roku 2012.

Na začátku června letošního roku proběhlo ve Spojených státech předání přístupových dokumentů do Severoatlantické aliance (NATO) ze strany Černé Hory. Završil se tím proces přístupu země do NATO, který oficiálně začal v roce 2015.¹¹ Právě vstup země do Aliance způsobuje ale značné vnitropolitické napětí. Opoziční Sociálně-demokratická strana jednak nepřijala výsledky loňských parlamentních voleb, protože považovala výsledky za zmanipulované.¹² Jednak také někteří její politici otevřeně vystupovali proti členství země v Alianci. Tento svůj postoj dokonce dovedli do toho stádia, že vyzvali amerického prezidenta, aby neratifikoval přístup země do NATO.¹³ Zvláštní prokuratura je ale obvinila z podrývání ústavnosti a bezpečnosti země a žádala parlament o zbavení jejich imunity. K tomu skutečně došlo a opozice následně bojkotovala komunální volby v druhém největším městě země v březnu letošního roku.¹⁴ Postoj opozice kritizovala již dříve také vysoká představitelka Mogheriniová během své cesty po zemích západního Balkánu.¹⁵

Vstup země do Aliance vyvolal také tlak ze strany Ruska. Ruské ministerstvo zahraničí údajně uvedlo, že připojení Černé Hory k unijním sankcím vůči Rusku v roce 2014 a vstup země do NATO vyvolá jeho odpovídající reakci.¹⁶

Aktuálně

Rada přidružení proběhla 20. června. Účastnili se ho černoohorský ministr pro evropské záležitosti Aleksandar Andrija Pejović, maltská ministryně pro evropské záležitosti a rovnost Helena Dalli a Christian Danielson z generálního ředitelství EK pro rozšiřování a politiku sousedství.

Z projednávaných kapitol přístupového jednání budou v brzké době otevřeny kapitoly 1 (volný pohyb zboží) a 22 (regionální politika a koordinace strukturálních nástrojů). Předběžně byla uzavřena kapitola 30 o vnějších vztazích. Rada vyzvala, aby Černá Hora pokračovala v plnění stanovených požadavků. V souvislosti s plněním kodaňských politických kritérií Rada vyzvala

¹⁰ ESVČ: Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini and Commissioner Johannes Hahn on the parliamentary elections in Albania, 26/06/2017 [cit. 2017-06-29]. Dostupné z:

https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/28844/statement-high-representativevice-president-federica-mogherini-and-commissioner-johannes-hahn_en.

¹¹ TOMOVIC, Dusica. Montenegro Set to Become NATO's Newest Member, 05 Jun 17 [cit. 2017-06-29]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/montenegro-becomes-new-nato-member-06-05-2017>.

¹² TOMOVIC, Dusica. Montenegro MPs to Vote on New Govt Amid Boycott, 28 Nov 16 [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/montenegro-parliament-to-vote-new-govt-amid-opposition-boycott-11-27-2016>.

¹³ TOMOVIC, Dusica. Montenegro Opposition Asks Bannon to Block NATO Accession, 03 Mar 17 [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/montenegro-opposition-seeks-help-from-trump-s-strategist-03-02-2017>.

¹⁴ TOMOVIC, Dusica. Montenegro Opposition to Boycott Poll Over 'Coup' Claims, 15 Feb 17 [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: <http://www.balkaninsight.com/en/article/montenegro-opposition-to-boycott-polls-over-coup-plot-alligations-02-14-2017>.

¹⁵ Přehled SZBP 3/2017, s. 5. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=109236>.

¹⁶ BRUNNSTROM, David. Russia threatens retaliation as Montenegro becomes 29th NATO member, Jun 5, 2017 [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/us-usa-nato-montenegro-idUSKBN18W2WS>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

relevantní aktéry, aby ukončili bojkot parlamentní činnosti a uchýlili se k demokratické parlamentní proceduře a respektu základních institucí. Politická diskuze musí probíhat v parlamentu. I nadále je nutné, aby černohorská vláda pokračovala v práci na kapitolách věnujících se právnímu státu. Pozitivní pokrok nastal dle Rady v oblastech trestního práva, boje proti organizovanému zločinu a korupci a budování institucí právního státu s výjimkou některých oblastí (prevence korupce, zabavování majetku z trestné činnosti, obchod s lidmi a praní špinavých peněz). Pozitivně hodnoceno je též přijetí strategie reformy veřejného sektoru pro léta 2016–2020. Rada zdůraznila nutnost zajistit bezpečnost novinářů a svobodu slova. Postoj Černé Hory k zahraničně-politickým tématům a regionální spolupráci Rada uvítala.¹⁷

¹⁷ Rada EU: Joint statement of the eighth meeting of the Stabilisation and Association Council between the EU and Montenegro, 20/06/2017 [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/06/20-joint-statement-eighth-stabilisation-association-council-eu-montenegro/>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky a vnějších vztahů EU)

POSKYTNUTÍ FINANČNÍ POMOCI MOLDAVSKU

Popis problematiky

V březnu loňského roku podala moldavská vláda požadavek na makro-finanční asistenci. V lednu letošního roku přijala EK návrh nařízení EP a Rady poskytující finanční asistenci ve výši až 100 milionů EUR na období 2017–2018. Finanční prostředky mají být poskytnuty ve třech splátkách.¹⁸ V dubnu letošního roku byl na úrovni stálých zástupců členských států při EU schválen postoj Rady ke zmíněné makro-finanční asistenci. Účel asistence spočívá v hospodářské stabilizaci země a zajištění finančních prostředků pro strukturální reformy. Finanční prostředky by měly být vyplaceny na základě memoranda o porozumění sjednaného mezi EK a Moldavskem. Již na této úrovni bylo ale dojednáno, že podmínkou pro vyplacení makro-finanční asistence je zajištění efektivního fungování demokratického procesu (vícestranický systém, parlamentní forma vlády, právní stát, dodržování lidských práv) a efektivita, transparence a odpovědnost při nakládání s veřejnými financemi, boj proti korupci a praní špinavých peněz, dohled nad finančním sektorem a jeho řízení.¹⁹ Na základě tohoto schváleného postoje zahájila EK přípravu nařízení a jednání s EP. Stanovená podmínka se dotýkala vnitropolitické diskuze o změně volebního systému. V březnu 2017 přednesl předseda vládnoucí Demokratické strany Vlad Plahotniuc, který podniká v oblasti médií, návrh na změnu volebního systému. Dle jeho návrhu by se do jednokomorového parlamentu mělo namísto poměrného volebního systému volit prostřednictvím jednokolového relativně většinového systému (obdobu britského systému). Již v té době analytici upozorňovali, že bez změny volebního systému si Demokratická strana neudrží vládnoucí pozici po parlamentních volbách v roce 2018. V dubnu přednesl prezident Igor Dodon, bývalý předseda opoziční Socialistické strany, návrh na kompromisní řešení – zavedení smíšeného volebního systému, kdy by 51 poslanců bylo voleno na přísně vázaných kandidátních listinách a 50 poslanců by bylo voleno v jednomandátových obvodech relativně většinovým systémem.²⁰ Na návrh poslanců EP bylo rozhodnutí o makro-finanční asistenci odloženo z důvodu čekání na názor Komise Rady Evropy pro demokracii prostřednictvím práva (Benátská komise).²¹ Ta vydala svoje stanovisko

¹⁸ Viz ESVČ: JOINT STAFF WORKING DOCUMENT Association Implementation Report on the Republic of Moldova, s. 12. 10.3.2017 [cit. 2017-06-20]. Dostupné z:

https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/association_implementation_report_on_the_republic_of_moldova_2017_03_10_final.pdf.

¹⁹ Rada EU: Republic of Moldova: Council agrees to €100 million financial assistance, 12/04/2017 [cit. 2017-06-21].

Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/04/12-moldova-financial-assistance/?utm_source=dsms-auto&utm_medium=email&utm_campaign=Republic+of+Moldova%3A+Council+agrees+to+%E2%82%AC100+million+financial+assistance.

²⁰ POPȘOI, Mihai. Moldova's New Electoral Bill Divides the Country. FPRI.org [online], May 31, 2017 [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: <http://www.fpri.org/article/2017/05/moldovas-new-electoral-bill-divides-country/>.

²¹ European Parliament Postpones Aid To Moldova. RFERL.org [online], May 16, 2017 [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: <https://www.rferl.org/a/moldova-european-parliament-suspends-aid/28491188.html>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

na začátku druhé poloviny června, v němž konstatovala, že změna volebního systému není za současných podmínek doporučitelná.²²

Jednání v institucích EU

Dne 13. června zveřejnil výbor stálých zástupců finální podobu nařízení EP a Rady o poskytnutí makro-finanční asistence Moldavsku. Parametry asistence zůstávají stále stejné – bude se jednat o 100 milionů EUR poskytnutých jako šedesátimilionová půjčka a čtyřicetimilionový grant. Účel plateb odpovídá dříve zveřejněným návrhům. V nařízení jsou zdůrazněny podmínky, za nichž bude docházet k vyplácení finanční asistence. Přílohou nařízení je také společné stanovisko EP, Rady a EK o zachování vícestranického systému a parlamentní formy vlády včetně respektu k lidským právům. ESVČ dle tohoto společného stanoviska má dohlížet, zda se moldavské orgány v tomto ohledu řídí doporučeními mezinárodních institucí (především Benátské komise).²³

K vlastnímu stanovisku Benátské komise se vyjádřila 19. června ESVČ, která stanovisko komise uvítala. Uvedla, že změna parametrů volebního systému je plně v kompetenci jednotlivých států. Na druhou stranu by se ale jednotlivé státy měly řídit doporučeními mezinárodních institucí (jako například Benátská komise). Politická reprezentace by měla za účelem změny parametrů volebního systému zajistit vnitropolitickou shodu relevantních aktérů. Navržená změna volebního zákona ohrožuje nezávislost parlamentní reprezentace, protože nezajišťuje odpovídající zastoupení menšin a žen a zvyšuje prahy pro zastoupení obecně. ESVČ zdůrazňuje, že demokracie a vláda práva jsou ústředními body asociační dohody.²⁴

IZRAELSKO-PALESTINSKÝ KONFLIKT: SPOLUPRÁCE EU A UNRWA, VÝSTAVBA DALŠÍCH OSAD

Popis problematiky

Úřad OSN pro palestinské uprchlíky na Blízkém východě (UNRWA) poskytuje asistenci více než 5 milionům palestinských uprchlíků a vnitřně vysídleným osobám, kteří se nacházejí na území jižního Libanonu, Jordánska, Sýrie, západního břehu Jordánu a v Pásmu Gazy. Na letošní rok byl rozpočet Úřadu sestaven ve výši 736 milionů USD.²⁵

²² Joint Opinion On The Draft Laws On Amending And Completing Certain Legislative Acts (Electoral System For The Election Of The Parliament). Venice.coe.int [online], 15-17 June 2017 [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2017\)012-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2017)012-e).

Na stejném zasedání se komise vyjádřila k otázce vznesené moldavským prezidentem ohledně rozšíření jeho pravomocí ve vztahu k rozpuštění parlamentu. Benátská komise je spíše zdrženlivější a změny ústavy nepodporuje. K tomu viz Opinion on the proposal by the President of the Republic to expand the President's powers to dissolve Parliament, adopted by the Venice Commission at its 111th Plenary Session (Venice, 16-17 June 2017). Venice.coe.int [online] [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2017\)014-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2017)014-e).

²³ Rada EU: Proposal for a Decision of the European Parliament and of the Council providing macro-financial assistance to the Republic of Moldova (first reading) - Confirmation of the final compromise text with a view to agreement, 13 June 2017 [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10158-2017-INIT/en/pdf>.

²⁴ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the Venice Commission and OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights' Opinion on a draft revision of the electoral legislation of the Republic of Moldova, 19/06/2017 [cit. 2017-06-21]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/28418/statement-spokesperson-venice-commission-and-osce-office-democratic-institutions-and-human_en.

²⁵ UNRWA IN FIGURES 2016. UNRWA.org [online], 23 January 2017 [cit. 2017-06-20]. Dostupné z: <https://www.unrwa.org/resources/about-unrwa/unrwa-figures-2016>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Situaci palestinských uprchlíků i nadále zhoršuje občanská válka v Sýrii.

Jednání v institucích EU

Dne 7. června došlo k podepsání společné deklarace mezi zástupci EU (vysoká představitelka Mogheriniová a komisař pro rozšiřování a politiku sousedství Johannes Hahn) a Úřadu OSN pro palestinské uprchlíky na Blízkém východě (UNRWA).²⁶ Obě organizace potvrzují roli UNRWA při zajišťování lepších životních podmínek pro palestinské uprchlíky, kteří se nacházejí v oblasti Blízkého východu. Od roku 1971 poskytuje EU prostřednictvím UNRWA pravidelnou a stálou podporu palestinským uprchlíkům (především prostřednictvím příspěvků do rozpočtu Úřadu). Deklarace mimo jiné stanovuje, že činnost Úřadu se kladně promítá do mírového procesu a ochotě palestinské strany přistoupit na politickou dohodu, která by vedla ke kýženému mírovému dvoustátnímu řešení, ačkoli se jedná o dlouhodobý proces. Obě organizace v deklaraci berou v potaz strategii činnosti UNRWA pro období let 2016–2021, která obsahuje závazek vykonávat asistenční činnost i po uplynutí tohoto období. Zároveň UNRWA se strategii zdůraznil, že svou činnost bude vykonávat i v proměňujícím se bezpečnostním prostředí.

EU se hodlá na činnosti UNRWA podílet příspěvky do rozpočtu a dodatečnými příspěvky, které budou vyhrazeny na plnění finančních potřeb dodatečných rozvojových projektů. Dodatečné finanční prostředky se EU zavázala uhradit prostřednictvím svých nástrojů (finanční nástroje Evropské politiky sousedství, ENI; nástroje pro stabilitu a mír, ISP; humanitární pomoc; rozvojové projekty). Vynakládání dodatečných prostředků musí ale probíhat v souladu s programovými prioritami rozpočtu UNRWA. Přímé financování projektů se bude i nadále řídit příslušnými nařízeními EU.

EU a UNRWA budou pěstovat také politickou spolupráci. EU bude pro UNRWA zajišťovat kontakty s hostitelskými zeměmi (Libanon, Jordánsko, Palestinská autonomie) za účelem zprostředkování pohledů na možné vnitřní reformy Úřadu, stejně jako poskytovat mezinárodní politickou i finanční podporu. EU dále bude usilovat o zahrnutí dimenze postavení palestinských uprchlíků a jejich životních podmínek v oficiálních dokumentech a dvoustranných jednáních s relevantními aktéry. UNRWA se naopak zavazuje, že bude poskytovat EU dostačující zdůvodnění vynaložených finančních prostředků. Zároveň UNRWA se bude i nadále zaměřovat na ty činnosti, které EU považuje za klíčové pro zlepšování postavení palestinských uprchlíků (základní vzdělání, zdravotní služby, sociální služby a úleva a ochrana zranitelných skupin). I nadále by měly probíhat reformy vnitřního fungování Úřadu (týkající se řízení, rozpočtování se zaměřením na dosažení hmatatelných výsledků a strategického plánování, transparency, odpovědnost, dohled, zhodnocení). EU bude i nadále informována o činnosti Úřadu. EU dále vyžaduje zajištění dostatečné viditelnosti poskytované pomoci. Obě organizace se také dohodly na zvýšení spolupráce s hostitelskými zeměmi, včetně Palestinské samosprávy, především v oblasti stanovování programových priorit. I nadále se očekává spolupráce, koordinace a sdílení informací obou organizací.

Jednání s Izraelem

Na okraj setkání Hospodářského společenství západoafrických států se sešla vysoká představitelka Mogheriniová s izraelským premiérem Benjaminem Netanjahuem. Mogheriniová řešila

²⁶ ESVČ: Joint Declaration between the European Union and the United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA) on European Union support to UNRWA (2017–2020) [cit. 2017-06-20]. Dostupné z:

https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/joint_declaration_between_the_eu_and_unrwa_on_european_union_support_to_unrwa_2017-2020.pdf.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

s Netanjahuem regionální vývoj. Vyzvala k ukončení izraelsko-palestinského konfliktu, k čemuž přispívá Blízkovýchodní kvartet (EU, USA, Rusko, OSN).²⁷ Jednání nepřineslo ale žádné veřejné výsledky.²⁸

K rozhodnutí o výstavbě nových osad

Na základě vládního rozhodnutí z dřívějších měsíců letošního roku rozhodla civilní správa na území západního břehu Jordánu o výstavbě nových osad. V oblasti Amichai by mělo být postaveno celkem až 100 ubytovacích zařízení pro židovské osadníky. Toto rozhodnutí bylo odsouzeno mezinárodním společenstvím, stejně jako Palestinci. Další výstavba židovských osad dle jejich vyjádření nepřispěje k rychlému a trvalému vyřešení blízkovýchodního mírového procesu.²⁹ Dle komentářů rozhodnutí o zahájení výstavby nových domů přišlo po květnové návštěvě amerického prezidenta Donalda Trumpa v Izraeli. Údajně se nijak nevyjádřil proti pokračování výstavby, což izraelská vláda považovala za tichý souhlas. Mělo by se tak jednat o první osadu postavenou po dvaceti letech.³⁰ K rozhodnutí vydala ESVČ stanovisko, podle něhož se jedná o další komplikaci na cestě k mírovému řešení izraelsko-palestinského konfliktu. Ve stanovisku ESVČ zopakovala, že pokračující výstavba je proti mezinárodnímu právu. EU je i nadále připravena zprostředkovat mírové rozhovory mezi oběma stranami.³¹

LIBANON: NA CESTĚ K PARLAMENTNÍM VOLBÁM

Popis problematiky

Poslední parlamentní volby proběhly v zemi v roce 2009. V nich se ustavila dvě hlavní politická hnutí – Hnutí 14. března a Hnutí 8. března.³² Obě hnutí se skládala z mnohem většího počtu politických stran a překračovala tak konfesní rozdělení společnosti. Složitá mezinárodně-bezpečnostní situace v regionu ovlivnila neochotu libanonských politiků uspořádat volby v době, kdy dle zákona uplynula funkční doba zvoleného parlamentu. Rovněž se politici nebyli schopní usnést na nové podobě volebního zákona. Parlamentní volby se nekonaly také s ohledem na uprázdněné místo prezidenta republiky. Michelu Suleimanovi vypršel mandát v roce 2014. Až v loňském roce byl prezidentem země zvolen bývalý generál a představitel Svobodného patriotického hnutí (část Hnutí 8. března) Michel Aoun.³³

²⁷ K nedávnému vývoji včetně role blízkovýchodního kvartetu viz Kuta M., Pecháček, Š. Izraelsko-palestinský konflikt. Historický vývoj a současnost. Vybraná témata PI 4/2017, s. 7–9. ISSN 2533-414X. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=104140>.

²⁸ ESVČ: High Representative/Vice-President Federica Mogherini meets with Prime Minister of Israel, Benjamin Netanyahu, 04/06/2017 [cit. 2017-06-20]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/27442/high-representativevice-president-federica-mogherini-meets-prime-minister-israel-benjamin_en.

²⁹ Israeli panel approves West Bank settlement plan. Ynetnews.com [online], 06.06.17 [cit. 2017-06-20]. Dostupné z: <http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4972264,00.html>.

³⁰ Israeli panel approves West Bank settlement plan: reports. Reuters.com [online], Jun 6, 2017 [cit. 2017-06-20]. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/us-israel-palestinians-settlement-idUSKBN18X1W2>.

³¹ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the decisions by the Israeli government to advance plans for thousands of settlement units, 09/06/2017 [cit. 2017-06-20]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/27928/statement-spokesperson-decisions-israeli-government-advance-plans-thousands-settlement-units_en.

³² IPU PARLINE Database: LEBANON Majlis Al-Nuwwab (National Assembly). IPU.org [online], 20 June 2017 [cit. 2017-06-23]. Dostupné z: <http://www.ipu.org/parline-e/reports/2179.htm>.

³³ Přehled SZBP 10/2016, s. 14. ISSN 2533-4263. Dostupný z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=2>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Na jaře letošního roku se prezident Aoun zasloužil o to, aby se představitelé politických stran shodli na podobě reformy volebního systému. Dne 14. června schválila vláda novou podobu volebního systému a následně 16. června tak učinil parlament. Změna volebního systému by měla zahrnovat zavedení poměrného volebního systému s nižším počtem volebních obvodů. Za hlavní nevýhody současného systému, který stanovuje předepsané mandáty vyhrazené jednotlivým konfesím, se považuje fakt, že dochází k proměňujícímu se počtu osob, které se hlásí k jednotlivým konfesím. S předepsaným počtem mandátů pro jednotlivé konfese to vede ke špatné reprezentaci jednotlivých konfesí. Poměrné zastoupení by naopak mělo umožnit, že konfese, které budou reprezentovat politické strany, budou lépe (spravedlivěji) reprezentovány.³⁴

Po přijetí nové podoby zákona došlo také k rozhodnutí o třetím prodloužení funkčního období parlamentu až do 21. května 2018. Zároveň v období od března do května 2018 by měly proběhnout parlamentní volby podle nového systému.³⁵

Jednání v institucích EU

Prostřednictvím stanoviska ESVČ EU přivítala dohodu politických stran o nové podobě volebního systému včetně rozhodnutí o konání parlamentních voleb příští rok.³⁶ ESVČ zdůraznila demokratické vládnutí pro zajištění prosperity a hospodářské výkonnosti země. Dohromady se jedná o prvky, které napomohou stabilizovat zemi. EU dále poskytne asistenci zemi při přípravách na konání voleb. EU rovněž zdůrazňuje opatření a závazky vyplývající z nedávno sjednaného kompaktu o prioritním partnerství.³⁷

PŘÍPRAVY NA SUMMIT EaP, PRODLOUŽENÍ SANKCÍ V SOUVISLOSTI S DĚNÍM NA UKRAJINĚ

Ministerské setkání EaP

Východní partnerství (*Eastern Partnership*, EaP) představuje jednu ze dvou regionálních dimenzí evropské politiky sousedství (*European Neighbourhood Policy*, ENP). Dne 19. června proběhlo setkání ministrů zahraničí zemí EaP a vysoké představitelky Mogheriniové a komisaře Hahna. Cílem bylo připravit seznam 20 bodů, které budou předmětem jednání letošního summitu EaP, který proběhne v listopadu v Bruselu. Komisař Hahn uvedl, že zmíněné body lze rozdělit do skupin vládnutí, hospodářský rozvoj, mobilita lidí, propojení regionů a energetická účinnost. Mogheriniová i Hahn uvítali panující jednotu zástupců států EaP a jejich ochotu i nadále v tomto formátu spolupracovat.³⁸

³⁴ Will Lebanon's new electoral law end the stalemate? Aljazeera.com [online], 15 June 2017 [cit. 2017-06-23]. Dostupné z: <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2017/06/lebanon-electoral-law-stalemate-170615064815219.html>.

³⁵ IPU PARLINE Database: LEBANON Majlis Al-Nuwwab (National Assembly). IPU.org [online], 20 June 2017 [cit. 2017-06-23]. Dostupné z: <http://www.ipu.org/parline-e/reports/2179.htm>.

³⁶ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the new electoral law in Lebanon, 16/06/2017 [cit. 2017-06-23]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/28332/statement-spokesperson-new-electoral-law-lebanon_en.

³⁷ Viz Přehled SZBP 11/2016, s. 20–21. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=108721>.

³⁸ ESVČ: Joint doorstep by HR/VP Federica Mogherini and Johannes Hahn following the Eastern Partnership Foreign Ministers' Meeting, 19/06/2017 [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/28424/joint-doorstep-%C2%A0hrvp-federica-mogherini-and-johannes-hahn%C2%A0following-%C2%A0eastern-partnership_en.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Ukrajina, Rusko

Stálí zástupci členských států EU potvrdili znění dohody mezi předsednictvím a EP týkající se rozšíření seznamu zboží, které mohou ukrajinští výrobci dovážet na vnitřní trh EU. Jedná se především o zboží zemědělské produkce a chemických výrobků a surovin.³⁹

Rada 28. června rozhodla o prodloužení sankcí uplatňovaných vůči ruskému hospodářství v souvislosti s činností Ruska destabilizující situaci na východě země. K tomuto kroku přistoupila Rada po rozhodnutí německé kancléřky Angely Merkelové a francouzského prezidenta Emanuela Macrona na okraj Evropské rady o prodloužení těchto sankcí s ohledem na naplňování Minských dohod. Omezující opatření byla prodloužena do konce ledna 2018.⁴⁰

ZASEDÁNÍ RADY: REGIONÁLNÍ STRATEGIE, POSÍLENÍ OBRANNÉ SPOLUPRÁCE, PROTITERORISTICKÁ OPATŘENÍ

Závěry Rady ke Strategii EU pro střední Asii

Rada zdůraznila klíčovou důležitost regionu střední Asie pro EU. Proto vítá dosavadní formáty spolupráce: ministerská setkání, setkání rad spolupráce, politický a bezpečnostní dialog na nejvyšší úrovni. Rada zdůrazňuje nutnost vybudovat silné a trvalé partnerství za účelem podpory míru, prosperity, udržitelnosti a stability socio-ekonomického vývoje v regionu. Partnerství s jednotlivými státy musí respektovat jejich specifické požadavky a podmínky. Rada ale nesnižuje význam politického dialogu pro oblasti lidských práv a rovnosti, dobrého vládnutí a právního státu. Země regionu se vyznačují vyšší mírou bezpečnostního rizika. Rada proto vyzývá k intenzivnímu dialogu o protiteroristických opatřeních a dále také k opatřením, která mají přispívat ke snížování radikalizaci obyvatelstva. Tato opatření by měla být prováděna v souladu s existujícími bezpečnostními regionálními strategiemi. Roli při snížování radikalizace hraje také důraz na vzdělání obyvatelstva. EU se bude snažit podporovat příznivé podnikatelské klima ve všech zemích regionu, stejně jako zapojení regionu na světové trhy i do dopravních a energetických koridorů. EU rovněž bude usilovat o to, aby státy regionu spolupracovaly spolu navzájem na regionálním a vícestranném základu. S tím souvisí i řešení akutních otázek spojených s děním v oblasti Aralského jezera (ekologické, ekonomické a přeshraniční problémy). EK s dalšími relevantními mezinárodními organizacemi bude usilovat o podporu projektů biologické, radiační a nukleární ochrany v regionu. Rada podpořila dosavadní přístup podpory EK směřující na dvě oblasti: 1) udržitelný růst a zaměstnanost a 2) bezpečnost a stabilita regionu. S tím souvisí, aby došlo k lepší koordinaci postupů institucí EU (EK, ESVČ) a členských států při jejich aktivitách v regionu. Vedle koordinace spolupráce je stěžejní, aby se tyto činnosti vzájemně doplňovaly a byly mezi sebou konzistentní. Rovněž Rada zdůraznila svůj obecný postoj, a to, že jakákoli činnost se musí zakládat na požadavcích a podmínkách zemí střední Asie včetně faktu, že tyto země se musí cítit zapojeny do asistenční a rozvojové činnosti. Rada také vítá zapojení ostatních mezinárodních a regionálních institucí v regionu.

Rada zdůraznila, že první unijní strategie k regionu byla přijata před deseti lety. Z toho důvodu je dle názoru Rady vhodné, aby došlo k její revizi s ohledem na proměňující se vnitropolitickou situaci

³⁹ Rada EU: Ukraine: Council confirms political agreement on temporary trade preferences for Ukraine , 28/06/2017 [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/06/28-ukraine-trade-preferences/>.

⁴⁰ Rada EU: Russia: EU prolongs economic sanctions by six months, 28/06/2017 [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/06/28-eu-sanctions-russia/>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

jednotlivých států, včetně geopolitické situace v regionu. Rada vyzvala vysokou představitelku a EK, aby do konce roku 2019 přednesly revizi této strategie s ohledem k ustanovením Globální strategie EU (EUGS). EU bude přípravu revize strategie diskutovat s partnerskými státy regionu.⁴¹

Zpráva o posilování spolupráce EU-NATO

Posílení obranné spolupráce je v souvislosti s mezinárodně-bezpečnostní situací jedním z klíčových projektů současné EU, na kterém panuje relativní shoda všech členských států. Vedle toho se EU snaží posilovat svou spolupráci se Severoatlantickou aliancí (NATO). Posílení spolupráce bylo sjednáno již v loňském létě,⁴² k představení konkrétních opatření došlo v listopadu loňského roku.⁴³ Následně byl přijat seznam 42 opatření, k jejichž zavádění by mělo docházet.

Dne 14. června byla zveřejněna zpráva o pokračujícím pokroku zavádění opatření posilování spolupráce EU-NATO.⁴⁴ Zpráva stanovuje strategickou důležitost spolupráce obou organizací. Žádná z těchto organizací nemá dostatečně širokou paletu nástrojů, prostřednictvím nichž lze čelit současným výzvám. Z toho důvodu je klíčové doplnění kapacit obou organizací a jejich společné zapojení. Navíc spolupráce EU a NATO představuje stěžejní pilíř bezpečnosti v Evropě. Obě organizace by také měly usilovat o svoje posilování, a tím sdílet náklady na bezpečnost v transatlantickém prostoru a soustavně posilovat spolupráci.

Zpráva obsahuje pokrok v uplynulém období v jednotlivých oblastech:

- Spolupráce v oblasti hybridních hrozeb je klíčová. Obě organizace a členské státy budou spolupracovat na činnosti Evropského centra excelence čelení hybridním hrozbám v Helsinkách. Spolupráce ve společném centru umožní lepší situační znalost a s tím spojenou efektivitu využívaných nástrojů. EU se dále zavázala k založení Střediska pro hybridní hrozby a jeho úzké spolupráci s odpovídajícím centrem při NATO. Brzy proběhne společné cvičení. To by mělo také přinést vzkaz jednotnosti odhodlání organizací poskytovat podporu partnerským státům mimo struktury obou organizací (zemím západního Balkánu).
- Sdílení informací a logistická podpora probíhá mezi oběma organizacemi a jejich námořními misemi v Egejském moři a Indickém oceánu.
- Probíhá výměna názorů a pohledů na integraci aspektů kybernetické bezpečnosti do širšího pojetí obrany. S tím souvisí společné vzdělávání a cvičení, posilování kapacit a včasná reakce.
- Členské státy disponují pouze jedněmi zdroji a kapacitami (vojenské jednotky vyčleněné k nasazení v NATO a EU); z toho důvodu je nutné sladit požadavky vyzbrojování (standardizace výzbroje a výstroje, vojenského materiálu a prostředků).
- EU a NATO budou dále spolupracovat v oblasti posilování technologické a průmyslové základny členských států.
- Odpovídající personál EU a NATO se poprvé potká při cvičení o hybridních scénářích vývoje.
- Jak EU, tak i NATO hodlají asistovat partnerským státům v oblasti západního Balkánu, východního a jižního partnerství k dosažení společných cílů a poskytnout jim podporu při budování vnitřní

⁴¹ Rada EU: EU strategy for Central Asia: Council adopts conclusions, 19/06/2017 [cit. 2017-06-29]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/06/19-conclusions-central-asia/>.

⁴² Přehled SZBP 7/2016, s. 9–10. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=93702>.

⁴³ Přehled SZBP 11/2016, s. 16–17. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=108721>.

Deklaraci o posílené spolupráci přijala Rada na jednání v prosinci 2016; k tomu viz Přehled SZBP 12/2016, s. 9–10. ISSN 2533-4263. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=77743>.

⁴⁴ Rada EU: Progress report on the implementation of the common set of proposals endorsed by NATO and EU Councils on 6 December 2016, 14 June 2017 [cit. 2017-06-28]. Dostupné z: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15283-2016-INIT/en/pdf>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

odolnosti. Tyto cíle jsou strategické komunikace, kybernetická bezpečnost, skladování munice a její bezpečnosti. První tři partnerské státy jsou Bosna a Hercegovina, Moldavsko a Tunisko.

- Byly rozšířeny kanály politického dialogu prostřednictvím setkání na nejvyšší úrovni (odpovídající ministerská setkání, setkání Severoatlantické rady a Politického a bezpečnostního výboru – NAC-PSC).

Spolupráce mezi EU a NATO musí probíhat se souhlasem odpovídajících institucí (Rad) obou organizací. Konkrétní spolupráce probíhá na úrovni odborného personálu. Předložení další zprávy o pokroku bude předneseno před zasedáním Rady v prosinci letošního roku.

Rada zprávu přivítala a vyzvala k dalšímu pokračování zavádění dohodnutých opatření.⁴⁵ Přijetí dalších opatření musí probíhat s ohledem na otevřenost a průhlednost jednání a rozhodovací autonomii obou organizací. Přijatá opatření zároveň musejí být brána v kontextu bezpečnostně-obranných politik jednotlivých členských států. V rámci spolupráce EU a NATO je integrální součástí také spolupráce unijních států, které nejsou členy NATO, se státy, které jsou členy obou organizací zároveň. Rada podporuje pokračující spolupráci členských a nečlenských států NATO v rámci EU.

Závěry Rady k vnější proti-teroristické činnosti EU⁴⁶

Rada přijala 19. června závěry, v nichž zdůraznila existenci široké škály teroristické činnosti: domácí teroristické akty, teroristické sítě, zahraniční bojovníky a navracející se zpět do svých domovských států, útoky směřované ze strany a podporované organizacemi Islámský stát a al-Kajda, kybernetické útoky, propagace teroristických útoků a ideových motivů pro ně, radikalizace občanů a násilný extrémismus.

Rada ale zdůrazňuje, že primární odpovědnost zavádění proti-teroristických opatření spadá plně do působnosti členských států; EU poskytuje součinnost a dodatečnou hodnotu v podobě sdílení informací a zkušeností. Dva soubory opatření, proti-teroristická opatření a opatření pro prevenci násilného extremismu, by měly být zahrnuty v rozdílné strategie a politiky EU. EU disponuje širokou paletou nástrojů, které umožňuje vlastní provádění proti-teroristických opatření, opatření proti radikalizaci a násilnému extrémismu, opatření pro podporu hospodářských a sociálních reforem. Rozvoj společnosti a její bezpečnost jde ruku v ruce. Zvláště důležitá je potom pozice žen a dívek.

Závěry obsahují konkrétní opatření a nástroje, pomocí nichž se EU má snažit podporovat proti-teroristickou činnost:

- Struktury, prostřednictvím nichž se EU bude snažit provádět proti-teroristická opatření: proti-teroristické centrum při Europolu, proti-teroristická sekce při ESVČ, experti pro bezpečnost a proti-teroristická opatření při 13 delegacích EU. Další součinnost poskytují členské státy, EK a proti-teroristický koordinátor EU a další agentury v oblasti vnitra a domácích záležitostí. Role pro získávání a vyhodnocování informací EU zdůrazňuje činnost zpravodajského centra EU. Rada rovněž vyzývá, aby došlo k rozšíření geografického a funkčního rozsahu vnější proti-teroristické činnosti, kterou EU bude vykonávat. Činnost EU by se proto měla rozšířit i na další regiony – Africký roh, střední a jihovýchodní Asie.
- Proti-teroristická činnost EU musí respektovat propojení vnějších aspektů bezpečnosti s vnitřními. Z toho důvodu je důležité využití všech dostupných nástrojů (nástroje v oblasti SZBP, vojenské a civilní mise SBOP, nástroje vnitřní bezpečnosti). Zvláště ceněné jsou strategie pro oblasti bezpečnosti a migrace a bezpečnosti komunikace. Rada vyzvala k revizi mandátů organizací Europol

⁴⁵ Rada EU: Council conclusions on Progress report on the implementation of the common set of proposals endorsed by EU and NATO Ministers on 6 December 2016, 19/06/2017 [cit. 2017-06-28]. Dostupné z:

<http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/06/19-conclusions-eu-nato-cooperation/>.

⁴⁶ Rada EU:

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

a Evropské pohraniční a námořní stráž. V oblasti vnitřní bezpečnosti by měla být zvaženo zavedení opatření posíleného systému informací o cestujících (API) a systém automatické identifikace otisků prstů (AFIS).

- Posílená spolupráce se zeměmi Blízkého východu a severní Afriky, západního Balkánu, Turecka, Sahelu a Afrického rohu představuje i nadále klíčovou prioritu, k jejíž plnění mají být využity nástroje vnitřní bezpečnosti. Rada bude usilovat o navýšení finančních prostředků na dosažení těchto cílů. Závěry rovněž obsahují ocenění regionálních strategií, unijních strategií vztahů k těmto regionům, včetně nástrojů EU, které již jsou v současnosti použity (například výcvikové mise SBOP v oblasti Sahelu a Afrického rohu). Rada vyzvala, aby vysoká představitelka společně s EK představily další strategické materiály k posílení a zintenzivnění proti-teroristické činnosti. Rada zdůrazňuje pozitivní vliv, který by mohlo přinést spuštění výměnného studijního programu Erasmus mezi státy EU a Blízkého východu a severní Afriky.⁴⁷
- Posílení mezinárodní spolupráce v oblasti proti-teroristických opatření s klíčovými strategickými partnery (Spojené státy, Austrálie, Kanada, státy Schengenského systému). Vedle toho Rada zdůrazňuje spolupráci v rámci dalších existujících fór (vedle předních mezinárodních celosvětově i regionálně působících organizací i funkčně zaměřené organizace – Globální protiteroristické fórum (GCTF),⁴⁸ Finanční akční výbor (FATF)). Spolupráci je nutné provádět také s dalšími relevantními aktéry – Izrael a s ohledem na další stanovené principy také s Ruskem. Mimoevropské partnery by měli být Afghánistán, země střední a jihovýchodní Asie, Čína, Indie, Indonésie, Írán, Nigérie a Pákistán. V souvislosti s mezinárodní spoluprací EU vítá činnost OSN v této oblasti (zvláště založení Proti-teroristického úřadu). Zvláštní pozornost je věnována spolupráci EU a NATO. Globální koalice proti Islámskému státu plní zásadní funkci regionálního protiteroristického uskupení. Rada zdůrazňuje posílení činnosti EU při reformě bezpečnostního sektoru v Iráku.
- EU by měla posílit svou činnost efektivních reakcí na dění v klíčových tematických oblastech. Proti-teroristická opatření by se měla stát předmětem politického dialogu s hlavními partnery. Nově se rozšiřuje také obsah internetových stránek propagující teroristickou činnost. EU proto vyzývá k efektivnímu a urychlenému řešení tohoto problému. Mimo zájem mezinárodní spolupráce nesmějí zůstat zahraniční bojovníci. Speciálně na opatření proti tomuto fenoménu je třeba zahájit cílené projekty s dotčenými státy za účelem snížení vlivu tohoto fenoménu, nábory a radikalizaci zahraničních bojovníků. Mezinárodní spolupráce by se měla rovněž zaměřovat i na další aspekty související s praním špinavých peněz a financováním teroristické činnosti. EU by měla usilovat, aby partnerské státy vykonávaly proti-teroristická opatření podle trestních zákoníků, s ohledem na mezinárodně-právní závazky ochrany lidských práv. EK a ESVČ jsou vyzvány, aby zhodnotily možnosti soudní spolupráce. Další dílčí oblasti představují bezpečnost letecké dopravy a propojení mezi organizovaným zločinem a teroristickou činností.

Rada k dění v oblasti Perského zálivu

Na začátku června letošního roku přerušily některé státy Perského zálivu diplomatické styky s Katar. Konkrétně se jednalo o Saúdskou Arábii, Egypt, Spojené arabské emiráty a Bahrajn a důvodem byla údajná podpora terorismu a příliš těsná spolupráce s Íránem. Některé komentáře podotýkají, že se jednalo o akt v návaznosti na prohlášení amerického prezidenta Trumpa, že by muslimské státy měly spolupracovat v boji proti terorismu. Mezinárodní společenství se snažilo situaci uklidnit prohlášením, že zmíněné státy by měly zahájit intenzivní jednání o obnovení styků

⁴⁷ V souvislosti s děním ve státech severní Afriky Rada zdůrazňuje posílení činnosti úkolové skupiny strategické komunikace jih za účelem informovat o pozitivních a výsledcích spolupráce zemí s EU.

⁴⁸ GCTF rozšiřuje svou působnost regionálně. Na základě činnosti, kterou tato organizace provádí, vznikají další inspirované regionální kanceláře (Mezinárodní institut pro spravedlnost a vládu práva na Maltě, mezinárodní centrum excelence pro boj s násilnou radikalizací v Abú Dhabí, Globální společenství pro zapojení a budování odolnosti a fond v Ženevě).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

a spolupráci v oblasti boje proti terorismu, ačkoli z amerického ministerstva zahraničí zaznívala neoficiální stanoviska, že některé postoje Kataru skutečně ohrožují stabilitu a bezpečnost regionu.⁴⁹ Roli prostředníka převzal Kuvajt. V průběhu června stanovily země pod vedením Saúdské Arábie požadavky, které musí Katar splnit, aby došlo k obnovení diplomatických styků. Tyto požadavky především zahrnovaly ukončení podpory Muslimskému bratrstvu, uzavření televize al-Džazíra, nižší úroveň vztahů s Íránem a uzavření turecké vojenské základny. Splnění těchto požadavků mělo proběhnout do začátku července, ačkoli Katar oznámil, že byly stanoveny tak, aby splnit vůbec nešly, a země je odmítla. Lhůtu pro jejich splnění skupina států prodloužila a o dalším vývoji se státy Zálivu chtěly poradit v Káhiře.⁵⁰

Diplomatická roztržka se stala předmětem jednání Rady pro zahraniční věci dne 19. června. Vysoká představitelka následně informovala, že EU zdůrazňuje stabilitu a jednotnost států Zálivu a vyzvala k politickému dialogu. EU je rovněž připravena se jednání účastnit a v případě potřeby poskytnout svou asistenci při dalším jednání. Unie bude udržovat pevné styky se všemi zeměmi oblasti. Vysoká představitelka podnikla a podnikne dvoustranná jednání s ministry zahraničí dotčených států.⁵¹

Závěry Rady ke strategii námořní bezpečnosti

Rada přijala závěry ke strategii námořní bezpečnosti.⁵² Moře dle závěrečných prohlášení představuje základní podmínku pro celosvětový obchod a růst, udržení biodiverzity a další globální témata. Strategie obsahuje stěžejní body:

- Multilateralismus při řešení záležitostí týkajících se oceánů a moří, především s odkazem na úmluvu OSN o mořském právu (United Nations Convention on the Law of the Sea, UNCLOS); regionální spolupráci v jednotlivých oblastech;
- Boj proti pirátství dle již stanovených zásad a dokumentů s přispěním nástrojů, kterými EU za tímto účelem disponuje (například vojenské a civilní výcvikové mise v dotčených oblastech);
- Spolupráce s mezinárodními a regionálními organizace za účelem řešení situace kolem dění na moři.

Další body agendy FAC

Rada dále rozhodla o **vytvoření společného rámce diplomatické reakce na škodlivé kybernetické chování** (kybernetické útoky). V rámci tohoto společného rámce by mělo být využito všech nástrojů SZBP/SBOP (v nejzazším případě zavedení omezujících opatření). Zároveň ale EU bude řešení kybernetických krizí provádět neinvazivně, prostřednictvím mírových prostředků.⁵³

Rada dále schválila **závěry k posílení spolupráce EU-Africké státy**, především v oblastech:

- Spolupráce v otázkách globálního vládnutí a společných zájmů, zvyšování kontaktů mezi lidmi;
- Bezpečnost na moři i souši, boj proti nadnárodním hrozbám, organizovanému zločinu a terorismu;

⁴⁹ US urges Qatar and Arab neighbours to quickly settle diplomatic row. Middleeasteye.net [online], 5 June 2017 [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: <http://www.middleeasteye.net/news/us-urges-qatar-and-arab-neighbours-quickly-settle-diplomatic-row-786939427>.

⁵⁰ Qatar defiant as Saudi extends deadline to resolve Gulf rift. Middleeasteye.net [online], 3 July 2017 [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: <http://www.middleeasteye.net/news/qatar-defiant-saudi-extends-deadline-resolve-gulf-rift-323808153>.

⁵¹ ESVC: Remarks by HR/VP Federica Mogherini at the press conference following the Foreign Affairs Council, 19/06/2017 [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/28430/remarks-hrvp-federica-mogherini-press-conference-following-foreign-affairs-council_en.

⁵² Rada EU: Global maritime security: Council adopts conclusions, 19/06/2017 [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/06/19-conclusions-maritime-security/>.

⁵³ Rada EU: Draft Council Conclusions on a Framework for a Joint EU Diplomatic Response to Malicious Cyber Activities ("Cyber Diplomacy Toolbox") – Adoption, 7 June 2017 [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9916-2017-INIT/en/pdf>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

- Udržitelný, zahrnující a k životnímu prostředí příznivý hospodářský rozvoj v Africe.

Závěry dále obsahují spolupráci relevantních organizací a podle stanovených klíčových strategických dokumentů. Nutná jsou další jednání a příprava dokumentů upravujících další oblasti spolupráce.⁵⁴ Závěry Rady byly připraveny v souvislosti s konáním summitu EU-Africké státy, který proběhne v letošním listopadu v Abidžanu.

Rada dále přijala závěry, podle nichž, a v souvislosti s dalšími relevantními dokumenty, dojde ke geografickému **rozšíření činnosti již existujících misí SBOP v oblasti Mali a Sahelu** (výcviková mise EUCAP Sahel Mali, EUCAP Sahel Niger, EUTM Mali). V rámci mise EUCAP Sahel Mali již nyní funguje středisko regionální koordinace, které nově bude zajišťovat vysílání expertů z mise do dalších států regionu Sahel (Mauritánie, Burkina Faso, Niger, Čad). V první fázi dojde ke zjištění bezpečnostních potřeb jednotlivých států, následně experti ze zmíněných misí zajistí výcvik a školení relevantních aktérů. Snahou této spolupráce je posílit vnitřní bezpečnostní kapacity států, zajistit přeshraniční spolupráci v regionu a tím ho stabilizovat. EU rovněž poskytne finanční příspěvek na nově založené společné síly států Sahelu.⁵⁵

Posledním významným tématem jednání Rady bylo přijetí závěrů k **zapojení občanské společnosti ve vnějších vztazích**.⁵⁶ Rada vyzdvihla pozitivní roli občanské společnosti při demokratizaci jednotlivých států. Z tohoto důvodu EU chce při vykonávání své vnější činnosti posilovat spolupráci s ní za účelem dosažení genderové rovnosti, demokracie a podpory lidských práv.⁵⁷ EU se proto snažit v politickém dialogu podporovat silnější pozici občanské společnosti a bránit zmenšujícímu se prostoru, v němž může vykonávat svou autonomní činnost. Od roku 2012 se EU zaměřila na finanční podporu organizací občanské společnosti. Rada dále vyzvala, aby EK představila zprávu o posilování občanské společnosti a hrozbách a výzvách, kterým organizace občanské společnosti v partnerských státech čelí.

ZASEDÁNÍ EVROPSKÉ RADY: PESCO A VNITŘNÍ BEZPEČNOST

Evropská rada se na zasedání 22. června věnovala vnitřní bezpečnosti a boji proti terorismu:

- Dohoda o zavedení systému evidence vstupu a výstupu a dohoda o zavedení evropského systému informací a autorizace cestování osob (ETIAS).

Evropská rada se dále věnovala vnější bezpečnosti a obraně. Ocenila spolupráci mezi EU a NATO (viz výše závěry Rady). Dále přivítala zavádění opatření plynoucích z Evropského obranného akčního plánu (především vznik Evropského obranného fondu, posilování evropské průmyslové a technologické základny) a podíl členských států na posilování obranných kapacit EU. Evropská rada svým rozhodnutím přijala závěry o stálé strukturované spolupráci (PESCO) dle závěrů Rady. Konkrétní podmínky a požadavky připraví členské státy ve lhůtě do tří měsíců. Vedle požadavků představí členské státy přesný harmonogram a mechanismus posuzování jejich plnění a zavádění.

⁵⁴ Rada EU: Africa-EU Partnership: Council adopts conclusions for a renewed impetus, 19/06/2017 [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/06/19-conclusions-africa-eu-partnership/>.

⁵⁵ Rada EU: Mali and the Sahel: Council adopts conclusions, 19/06/2017 [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/06/19-conclusions-mali-sahel/>.

⁵⁶ Rada EU: EU committed to an empowered and resilient civil society: Council adopts conclusions on engagement with civil society in external relations, 19/06/2017 [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/06/19-civil-society-in-external-relations/>.

⁵⁷ Rada EU: EU engagement with civil society in external relations - Council conclusions (19 June 2017) [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/06/pdf/Conclusions-on-engagement-with-civil-society-in-external-relations_pdf/.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Evropská rada dále potvrdila, že nasazení bojových skupin (EU Battlegroup) by mělo být financováno prostřednictvím mechanismu Athena.⁵⁸

⁵⁸ Evropská rada: European Council conclusions on security and defence, 22/06/2017 [cit. 2017-07-03]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/06/22-euco-security-defence/>.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz